

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

спеціальність 8.02020401 «Музичне мистецтво»

Інститут мистецтв

2014 – 2015 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

О.А. Таранник

Робоча програма «Теорія музичної освіти» для магістрів галузі знань 0202 «Мистецтво», спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво». – 26 с.

Розробник: Мережко Юлія Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Протокол від «4» вересня 2014 року № 2

Завідувач кафедри теорії та
Методики музичного мистецтва _____ О. М. Олексюк
(підпис)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ЗМІСТ:

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
1. Опис предмета навчальної дисципліни	8
2. Тематичний план навчальної дисципліни	9
3. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Загальні теоретичні питання музичної освіти</i>	10
<i>Змістовий модуль II. Особливості методичної діяльності вчителя музичног</i>	13
<i>мистецтва</i>	
4. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія музичної освіти»	16
5. Завдання для самостійної роботи	17
6. Теми семінарських та практичних занять	18
7. Індивідуальні завдання та науково-дослідна робота (навчальний проект)	19
8. Методи навчання	23
9. Методичне забезпечення курсу	24
10. Рекомендована література	
<i>Основна</i>	24
<i>Додаткова</i>	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Теорія музичної освіти» є однією з центральних профільюючих дисциплін, вона спрямована на становлення професійної діяльності майбутнього музиканта-педагога, передбачає оволодіння теоретичними і практичними навичками, необхідними для роботи в якості викладача музики у різних закладах музичної освіти.

Основа навчальної дисципліни — новітні дослідження музичної педагогіки та суміжних наук. Матеріал тісно пов'язаний з іншими спеціальними дисциплінами навчального плану. Положення методики висвітлюється на основі різноманітних програм з музичного виховання для дітей. Теоретичні знання підкріплюються конкретними прикладами з практики. При проведенні занять більшу увагу привертає огляд спеціальної педагогічної і методичної літератури

Практичне проведення багатьох видів занять передбачає самостійну перевірку студентами на практиці важливості застосування різноманітних технологій. На практиці студенти оволодівають методами та прийомами музично-естетичної виховної роботи. Зміст навчання передбачає широкий вибір різних видів практики: у школах, естетичних центрах, ліцеях, гімназіях, навчальних установах спеціальної освіти, відвідування занять досвідчених спеціалістів художньо-естетичного напрямку. Головна ідея такої підготовки - реальний органічний синтез теорії і практики, педагогічної творчості та наукових досліджень. Лише всебічна єдність теоретичного курсу методики та педагогічної практики відповідає завданням професійної підготовки

Мета курсу: підготовка педагога музики відповідно до рівня і тенденцій розвитку сучасної науки; вивчення теоретичних засад музичного виховання, осмислення практичного досвіду, ознайомлення з різноманітними формами і методами роботи з дітьми.

Завдання курсу:

- розкрити сутність педагогіки мистецтва, сформулювати систему основних знань про музичне мистецтво;
- засвоїти зміст програми у межах цілісного музично-педагогічного процесу;
- реалізувати ідею загального інтелектуального та морального розвитку особистості;
- сформувати основи гуманістичної культури особистості студентів;
- враховувати мету розвитку особистості дитини у контексті гуманітаризації освіти;
- оволодіти основами теорії і методики музично-естетичного виховання, реалізуючи принципи гуманізації та естетизації у межах цілісної музично-педагогічної концепції;
- розвинути у студентів самостійність мислення і потребу в самоосвіті і саморозвитку;

- оволодіти різноманітними видами професійно-творчої діяльності.

У результаті вивчення курсу студенти мають знати:

- принципи, закономірності, методологічні засади, функції музичної освіти;
- зміст музичного навчання та його складові;
- характеристику музичного мистецтва як втілення духовного досвіду людства;
- історичні періоди становлення і розвитку систем музичної світи на Україні та у світі;
- здобутки європейської музичної педагогіки від античності до XX століття;
- провідні педагогічні ідеї українських та зарубіжних педагогів, музикантів XX століття;
- сучасні тенденції розвитку музичної освіти та сучасні підходи до проблеми розвитку музичних здібностей дітей;
- характеристику державних документів, які визначають зміст музичної освіти;
- дидактичні принципи музичного навчання;
- форми організації музично-педагогічного процесу в школі;
- методи й прийоми музичного навчання молодших школярів;
- види музичної діяльності дітей;
- професійні вимоги до вчителя музики;

вміти:

- аналізувати розвиток вітчизняного музичного навчання з кінця X до XXI століття; узагальнювати взаємозв'язок розвитку музично-педагогічної думки з загальнофілософськими, художньо-естетичними течіями, особливостями музичної епохи, співставляти педагогічні ідеї, які характерні для сучасності;
- вивчати державні документи, що визначають зміст музичної освіти;
- творчо вирішувати музично-педагогічні завдання, практикувати та моделювати музичний навчально-виховний процес;
- володіти сучасними методами музичного навчання і виховання;
- впроваджувати на уроці методику, яка спирається на новітні досягнення в галузі педагогіки та методики;
- реалізовувати різні форми роботи і види діяльності на уроці музики і в позакласній й позашкільній роботі;
- скласти план-конспект уроку, сценарій позакласного і позашкільного заходу;
- реалізовувати на практиці різні типи уроків, психолого-педагогічні умови, що сприяють ефективному проведенню навчально-виховної роботи зі школярами;
- спланувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей навчального процесу;
- моделювати урок музики як урок мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку;
- проводити діагностичні дослідження при формуванні та розвитку особистості у процесі неперервного навчання, враховуючи принцип

природовідповідності;

- застосовувати гнучкі та взаємопоєднані форми навчання на всіх ланках неперервної освіти;
- набути навички створення різних моделей уроків, кожен з яких має драматургічні особливості, що впливають із специфіки його змісту;
- застосовувати одну із запропонованих методик;
- використовувати основні методи та прийоми музично-естетичних робіт у різноманітних видах музичної діяльності;
- аналізувати і використовувати на практиці наукову та музично-методичну літературу;
- формувати навички художньо-творчої діяльності.

що забезпечують формування наступних **компетентностей**: освітніх, професійних, загальнонаукових, соціально-особистісних тощо.

Освітні та професійні компетентності:

Здатність (до):

- оволодіння теоретично-методичними знаннями з теорії музичної освіти;
- аналізу здобутків європейської музичної педагогіки;
- засвоєння сучасних тенденцій розвитку музичної освіти та сучасних підходів до проблеми розвитку музичних здібностей дітей;
- вивчення та систематизації знань зі змісту державних документів, які визначають сутність музичної освіти;
- практичного використання засвоєних професійно профільованих знань в галузі методики музичного навчання;
- дослідницької самостійної роботи;
- до самоаналізу, саморозвитку у процесі вивчення даної дисципліни.

Загальнонаукові компетентності:

здатність використовувати:

- базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, соціології, що сприяють розвиткові загальної культури та соціалізації особистості;
- базові знання з музичної педагогіки та методики музичного виховання в обсязі, необхідному для володіння дидактичним та методичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати їх в обраній професії;
- базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій.

Соціально-особистісні компетентності:

здатність (до):

- навчання;
- креативності, системного, творчого мислення;
- адаптивності і комунікабельності;

- наполегливості у досягненні мети.

Перелік дисциплін, засвоєння яких необхідно студентам для вивчення курсу: філософія освіти, історія музики, педагогіка вищої школи, педагогіка вищої школи, хорове диригування, постановка голосу, хоровий клас, хорове аранжування, аналіз музичного твору, сучасна музика, гармонія, поліфонія, основний музичний інструмент, додатковий музичний інструмент, основи наукових досліджень.

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування творчої особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>144 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Галузь знань <i>0202 "Мистецтво "</i></p> <p>спеціальність: <i>8.02020401 "Музичне мистецтво"</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"магістр"</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>1.</i></p> <p>Семестр: <i>1.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>28 год.</i></p> <p>Лекції (теоретична підготовка): <i>10 год.</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>4 год.</i></p> <p>Практичні заняття: <i>10 год.</i></p> <p>Індивідуальна робота: <i>4 год.</i></p> <p>Самостійна робота: <i>40 год.</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 години</i></p> <p>Семестровий контроль: <i>36 год.</i></p> <p>Курсова робота: <i>36 год.</i></p> <p>Вид контролю: <i>іспит</i></p>

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні заняття	Семінарські заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади музичної освіти школярів										
1.1	Теорія музичної освіти школярів як наука та дисципліна	10	5	2	2		1	5		
1.2.	Функції музичної освіти школярів	7	2	2				5		
1.3.	Закономірності та принципи музичної освіти школярів	10	5	2	2		1	5		
1.4.	Методологічні засади музичної освіти	9	4	2	2			5		
	Модульний контроль	2							2	
Разом		38	16	8	6		2	20	2	
Змістовий модуль II. Історичні особливості методичної діяльності вчителя музичного мистецтва										
2.1.	Розвиток методики музичної освіти школярів у XX ст.	9	4	2	2			5		
2.2.	Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу	7	2		2			5		
2.3.	Провідні педагогічні ідеї українських музикантів-педагогів XX ст.	8	3			2	1	5		
2.4.	Методика проведення уроків музики в сучасній школі	8	3			2	1	5		
	Модульний контроль	2							2	
	Семестровий контроль	36								36
	Курсова робота	36								36
Разом		106	18	2	4	4	2	20	2	72
Разом за навчальним планом		144	28	10	10	4	4	40	4	72

3. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Теоретико-методологічні засади музичної освіти школярів

Лекція. Тема 1.1. Теорія музичної освіти школярів як наука та дисципліна

2 год.

План:

1. Зміст понять “виховання”, “навчання” і “розвиток”.
2. Сутність поняття “музична освіта”, мета та завдання курсу.

Музика як вид мистецтва і предмет виховання. Роль методики у музично-освітньому процесі. Мета музичного навчання. Специфіка змісту поняття "виховання", "навчання", "розвиток" у контексті методики музичного виховання. Принципи єдності музичного виховання, навчання і розвитку.

Предмет і зміст курсу. Мета та завдання методики музичної освіти.

Література основна: 4

Література додаткова: 2, 15, 24, 25, 26.

Самостійна робота до теми 1.1. Теорія музичної освіти школярів як наука та дисципліна

5 год.

Питання:

1. Формування духовної особистості як головна мета музичного навчання і виховання.

Література основна: 3, 4

Література додаткова: 8, 14, 17, 25.

Практичне заняття до теми 1.1. Теорія музичної освіти школярів як наука та дисципліна

2 години

Мета: залучення студентів до наукової практичної діяльності (підготовка наукової інформації (докладу)).

Завдання:

1. Підготувати та практично доповісти про самостійні пошукові надбання з таких питань:

а) Зміст музичного навчання та його складові:

- музичні знання;
- інтеграція знань та міжпредметні зв'язки у процесі навчання музики;
- музичні уміння і навички;
- музичні здібності дітей та їх розвиток.

Література основна: 2.

Література додаткова: 4, 11, 14, 16.

Лекція. Тема 1.2. Функції музичної освіти школярів

2 год.

План:

1. Актуальні проблеми музичної освіти через призму сучасної науки.
2. Зміст та характеристика функцій музичної освіти.

Коло наукових інтересів сучасних вчених у галузі музичного мистецтва. Аналіз науково-педагогічних праць у сфері музичної освіти.

Системний розгляд функцій навчально-художньої діяльності: мотиваційно-виховної,

культурологічної, пізнавальної, творчо-спонукальної, комунікативної, гедоністичної та релаксаційної.

Література основна: 3,4

Література додаткова: 2, 7, 11.

Самостійна робота. Тема 1.2. Функції музичної освіти школярів

5 год.

Питання:

1. Сучасні вимоги до змісту музичного навчання.
2. Зробіть огляд науково-методичної літератури з питань використання функцій навчально-художньої діяльності у системі музичного навчання.

Література основна: 3. 4

Література додаткова: 2, 3, 7, 11, 21.

Лекція. Тема 1.3. Закономірності та принципи музичної освіти школярів

2 години

1. Закономірності музичної освіти.
2. Принципи музичної освіти.

Визначення суті понять “закономірність”, “педагогічна закономірність”, “принцип навчання”. Основні стійкі та відносно стійкі зв’язки і залежності, характерні для процесу музичної освіти, відповідні закономірності, які впливають з них. Зміст закономірностей: естетична, пізнавальна і виховна роль музики; змістовність пізнання художнього світу твору у залежності від духовного багатства особистості; успішність музичного навчання у залежності від ставлення до особистості учня як до основної ланки педагогічного процесу тощо.

Принципи музичної освіти, які впливають із закономірностей музичного навчання учнів. Сутність принципів: спрямування педагогічних впливів на виховання особистісного ставлення до музики; орієнтації на духовний розвиток особистості засобами музики; досягнення естетичної насолоди від спілкування з музичним мистецтвом тощо.

Література основна: 3. 4.

Література додаткова: 2, 3, 6, 9, 18.

Самостійна робота. Тема 1.3. Закономірності та принципи музичної освіти школярів

5 год.

Питання:

1. Назвати закономірності, які виявляються залежно від характеру діяльності вчителя й учнів, змісту музичного навчання і використаних методів.
2. Перерахувати нові принципи музичного навчання і виховання, які впливають із закономірностей музичної освіти учнів.

Література основна: 1, 4.

Література додаткова: 5, 11, 16, 22.

Практична робота. Тема 1.3. Закономірності та принципи музичної освіти школярів

2 години

1. Дидактичні принципи цілісного музично-педагогічного процесу:
 - а) видатні музиканти-педагоги про принципи музичної освіти;

б) сучасні принципи музичного навчання.

Література основна: 3, 4.

Література додаткова: 5, 11, 16, 22.

Лекція. Тема 1.4. Методологічні засади музичної освіти
2 години

1. Основні принципи музичного навчання.

2. Педагогічні умови музичного навчання.

Зміст понять «методологія», «методологічні засади», «методологічні засади музичної освіти». Визначення поняття «принципи музичного навчання». Сутність принципів цілісності, культуровідповідності, естетичної спрямованості, індивідуалізації, рефлексії.

Визначення дефініцій «педагогічна умова», «педагогічні умови музичного навчання». Суть змісту таких педагогічних умов, як: створення позитивної атмосфери навчання, досягнення діалогових засад взаємодії учителя і учня в навчальному процесі, забезпечення пріоритету практичної діяльності.

Література основна: 3.

Література додаткова: 2, 10, 15, 20, 23.

Самостійна робота до теми 1.4. Методологічні засади музичної освіти
5 год.

Питання:

1. Характеристика державних документів, що визначають зміст музичної освіти.

Література основна: 3.

Література додаткова: 2, 10, 15, 20, 23.

Практичне заняття до теми 1.4. Методологічні засади музичної освіти
2 години

Мета: залучення студентів до наукової практичної діяльності (підготовка наукової доповіді)

Завдання:

2. Підготувати та практично доповісти про самостійні пошукові надбання з таких питань:

а) Професійна компетентність як освітній результат підготовки вчителя музики:

б) Гуманістична спрямованість професійної діяльності вчителя музики.

Література основна: 3.

Література додаткова: 2, 10, 15, 20, 23.

Модульна контрольна робота
Дати відповіді на такі питання

1. Розкрити виховну функцію музичного мистецтва.

2. Визначити ознаки двох підходів до музики – як до виду мистецтва і як до предмету виховання.

3. Охарактеризувати зміст понять “виховання”, “навчання” і “розвиток”.

4. Назвати основні тенденції розвитку музичної освіти на сучасному етапі.

5. Визначити провідні види музичної діяльності.

6. Розкрити структуру цілісного музично-педагогічного процесу.

7. Назвати структурні елементи музикальності.

8. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). Національна доктрина розвитку освіти України.
9. Гуманістична парадигма музичної освіти: сутність, зміст, особливості впровадження.
10. Національна основа музичної освіти.
11. Основні принципи музичної освіти.
12. Проблеми адаптації майбутніх учителів музики до професійної діяльності.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

Історичні особливості методичної діяльності вчителя музичного мистецтва

Лекція. Тема 2.1. Розвиток методики музичної освіти школярів у ХХ ст.

2 години

План:

1. Система музично-ритмічного виховання Еміля Жак-Далькроза.
2. Педагогічна концепція і методична система музичного виховання Карла Орфа.
3. Музично-виховна система Золтана Кодая.
4. Методична система музичного навчання Бориса Трічкова.

Концепція розвитку особистості «у русі, методом руху і через рух» Еміля Жак-Далькроза. Педагогічна система Карла Орфа: музичний фольклор, синтез музики - руху – слова, музичний інструментарій, імпровізація. Творче застосування “Шульверку” в музичному вихованні різних країн світу. Педагогічна концепція Золтана Кодая: спів, народна пісня, релятивна сольмізація, виховання ладового чуття. Болгарський метод “Столбіца” Бориса Трічкова (гама – зображення - метод). Метод “Столбіца” та його складові: спів на слух, ритмічне виховання способом відбивання ритму, самостійне сольфеджування, розширення меж “практики” слухового співу.

Література основна: 4.

Література додаткова: 4, 8, 12, 14, 25.

Самостійна робота до теми 2.1. Розвиток методики музичної освіти школярів у ХХ ст.

5 год.

Питання:

1. Система музичного виховання дітей Марії Монтесорі.
2. Педагогічні ідеї Б.В. Асаф'єва.

Література основна: 4.

Література додаткова: 4, 8, 12, 14, 25.

Практичне заняття до теми 2.1. Розвиток методики музичної освіти школярів у ХХ ст.

2 години

Мета: теоретичне засвоєння основних педагогічних ідей Б.В.Асафєва та Д.Б.Кабалевського.

Завдання:

1. Зробити письмовий порівняльний аналіз методичних систем музичного виховання школярів Б.В.Асафєва та Д.Б.Кабалевського.

Література основна: 4.

Література додаткова: 4, 8, 12, 14, 25.

Самостійна робота до теми 2.2. Інтеграція мистецтв як основа змісту предметів

художньо-естетичного циклу.**5 год.****Питання:**

1. Міжпредметні зв'язки, комплекс, синтез та інтеграція: зміст, класифікація.
2. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору як цілісний педагогічний процес.
3. Синкретичність українського музичного фольклору.

Міжпредметні зв'язки та їх функції. Класифікація, види і об'єм їх застосування. Відтворення міжпредметних зв'язків у музиці як один із шляхів підвищення ефективності навчання. Інтеграція предметів гуманітарно-естетичного циклу як принцип діалогу культур. Програма Масол Л. Особливості мови кожного мистецтва. Комплексний вплив мистецтва на розвиток естетичної культури учнів. Різноманітні типи занять Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору – її зміст та алгоритм.

Вплив народної музики на формування музичної культури дитини. Вивчення фольклору в системі предметів музично-естетичного циклу. Фольклор як засіб музичного виховання. Народні пісні, танці, ігри, думи, балади, казки - великий запас художнього мистецтва народу. Зміст, форми і методи виховання дітей у роботі з народним мистецтвом. Синкретичність українського музичного фольклору.

Література основна: 1, 4.**Література додаткова:** 14, 19.

Практичне заняття до теми 2.2. Інтеграція мистецтв як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу.

2 год.

Мета: набуття навичок аналізу й інтерпретації різних видів мистецтва як основи змісту предметів музично-естетичного циклу.

Завдання:

1. Визначити роль музично-естетичного виховання як складової комплексного виховання особистості (усно).
2. Скласти план-конспект уроку, в якому представлено інтеграцію мистецтв.
3. Відтворити на практиці художньо-педагогічну інтерпретацію музичного твору.
4. Продемонструвати декілька (2 – 5) творів українського фольклору з програми О.Я. Ростовського.

Література основна: 1, 4.**Література додаткова:** 14, 19.

Самостійна робота до теми 2.3. Інтеграція мистецтв як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу.

5 год.**Питання:**

1. Інтеграційний підхід у загальній музичній освіті (концепція Л.Масол).

Література основна: 1, 4.**Література додаткова:** 14, 19.

Семінарське заняття. Тема 2.3. Провідні педагогічні ідеї українських музикантів-педагогів ХХ ст.

2 год.**Питання:**

1. Педагогічні ідеї та методика музичного виховання дітей М. Леонтовича, К.Стеценка у контексті розвитку європейської музичної педагогіки.

2. Педагогічні ідеї та методика музичної освіти дітей В.Верховинця, Б.Л.Яворського.

Література основна: 4.

Література додаткова: 2, 3, 6, 7, 10.

Самостійна робота до теми 2.4. Інтеграція мистецтв як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу.

5 год.

Питання:

1. Охарактеризувати форми та види музичних занять учнів початкової та основної школи.

Література основна: 1, 4.

Література додаткова: 14, 19.

Семінарське заняття. Тема 2.4. Методика проведення уроків музики в сучасній школі

2 години

Питання:

1. Методи музичного навчання.
2. Форми організації музично-педагогічного процесу.
3. Форми позакласної роботи з музики, їх класифікація та особливості підготовки і проведення.

Література основна: 3, 4.

Література додаткова: 2, 3, 6, 7, 10.

Модульна контрольна робота

Дати відповіді на такі питання

1. Розкрити етапи становлення музично-естетичного виховання у різні періоди розвитку суспільства.
2. Проаналізувати педагогічні принципи Б.Асаф'єва і Б.Яворського.
3. Проаналізувати педагогічну систему Д.Кабалєвського.
4. Обґрунтувати вплив фольклору на музичну культуру дитини.
5. Охарактеризувати складові музично-педагогічної майстерності вчителя музики.
6. Прокоментувати зв'язок методичної підготовки із загальнокультурним вихованням вчителя музики.
7. Назвати професійно значущі особистісні якості вчителя музики.
8. Охарактеризувати основні тенденції розвитку зарубіжного музичного виховання.
9. Проаналізувати основні положення систем З.Кодая, К.Орфа і Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка).
10. Назвати типи уроків музики.
11. Класифікувати методи музичного виховання.
12. Дати визначення варіативності методів виховання.

4. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія музичної освіти»

Разом: 144 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття - 10, індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 40 год., підсумковий контроль – 4 год., семестровий контроль – 72 год.

[illegible]

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Питання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
Модуль І. Теоретико-методологічні засади музичної освіти школярів					
Тема 1.1	1. Формування духовної особистості як головна мета музичного навчання і виховання.	5 год.	Л.о.– 4. Л.д. – 1. 7, 10, 13, 24.	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 1.2.	1. Сучасні вимоги до змісту музичного навчання. 2. Зробіть огляд науково-методичної літератури з питань використання функцій навчально-художньої діяльності у системі музичного навчання.	5 год.	Л.о. – 3. 4. Л.д. – 2. 3. 6. 9, 18.	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 1.3.	1. Назвати закономірності, які виявляються залежно від характеру діяльності вчителя й учнів, змісту музичного навчання і використаних методів. 2. Перерахувати нові принципи музичного навчання і виховання, які впливають із закономірностей музичної освіти учнів.	5 год.	Л.о.– 1. 4. Л.д. –5, 11, 16,22.	Контроль під час індивідуальних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 1.4.	1. Характеристика державних документів, що визначають зміст музичної освіти.	5 год.	Л.о. – 3. Л.д. – 2. 10, 15, 20, 23.	Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Модуль ІІ. Історичні особливості методичної діяльності вчителя музичного мистецтва					
Тема 2.1.	1. Система музичного виховання дітей Марії Монтесоррі. 2.Педагогічні ідеї Б.В. Асаф'єва.	5 год.	Л.о. – 4. Л.д. – 4, 8, 12, 14, 25.	Контроль під час практичних занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.2.	1. Міжпредметні зв'язки, комплекс, синтез та інтеграція: зміст, класифікація. 2. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору як цілісний педагогічний процес. 3. Синкретичність українського музичного фольклору.	5 год.	Л.о. – 2. 4. Л.д. – 14, 19.	Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 2.3.	1. Інтеграційний підхід у загальній музичній освіті (концепція Л.Масол).	5 год.	Л.о. – 4. Л.д. – 2, 3. 6, 7, 10.	Підготовка повідомлень. Контроль на практичному занятті.	5

Тема 2.4.	1. Охарактеризувати форми та види музичних занять учнів початкової та основної школи.	5 годин	Л.о. – 4. Л.д. – 14, 15, 21, 23.	Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень, доповідей.	5
	Разом				40

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Провідні педагогічні ідеї українських музикантів-педагогів ХХ ст.	2
2.	Методика проведення уроків музики в сучасній школі.	2
	Разом	4

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорія музичної освіти школярів як наука та дисципліна.	2
2	Закономірності та принципи музичної освіти школярів.	2
3	Методологічні засади музичної освіти.	2
4	Розвиток методики музичної освіти школярів у ХХ ст.	2
5	Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу.	2
	Разом	10

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теорія музичної освіти школярів як наука та дисципліна.	1
2.	Закономірності та принципи музичної освіти школярів.	1
3.	Провідні педагогічні ідеї українських музикантів-педагогів ХХ ст.	1
4.	Методика проведення уроків музики в сучасній школі.	1

ІХ. ІНДИВІДУАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА (навчальний проект)

Індивідуальна науково-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу з навчальної дисципліни.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Теорія музичної освіти» – це вид науково-дослідної роботи, що містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, що виконується на основі знань, умінь та навичок, набутих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює кілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем ;
- ✓ науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, що враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Теорія та методика музичної освіти».

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	10 балів
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	1 бал
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2 бали
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	16-24	Добре
Середній	10-15	Задовільно
Низький	0-9	Незадовільно

Оцінка ІНДЗ є обов'язковим балом, що враховується при підсумковому оцінюванні наукових досягнень студентів з навчальної дисципліни «Теорія та методика музичної освіти». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30.

РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування лекційних занять	1	5	5
2.	Відвідування практичних та семінарських занять	1	7	7
3.	Робота на практичних та семінарських заняттях	10	6	60
4.	Модульна контрольна робота	25	2	50
5.	Самостійна робота	5	8	40
6.	Індивідуальна науково-дослідницька робота	30	1	30
Всього без підсумкового контролю		192:60		

Підсумковий рейтинговий бал	100
-----------------------------	-----

Коефіцієнт – 3, 2

Навчальні досягнення з дисципліни «Теорія музичної освіти» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування; підсумкове письмове опитування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінка у балах	Оцінка за нац-ою шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
69-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-68		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у

	відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Розподіл балів, що присвоюються протягом вивчення дисципліни «Теорія музичної освіти».

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8		
8	8	8	8	7	7	7	7		

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ІНДЗ)

Орієнтовна реферативна тематика:

1. Здобутки європейської музичної педагогіки від античності до кінця XIX століття.
2. Здобутки європейської музичної педагогіки XX століття.
3. Музична педагогіка як галузь педагогічної науки.
4. Вимоги до вибору навчального матеріалу вчителем з музики.
5. Надбання української музичної етнопедагогіки.
6. Концептуальні засади музичної освіти школярів на основі української

національної культури.

7. Сутність і структура музичних здібностей.
8. Методика виховання ладового чуття.
9. Методика виховання музично-ритмічного чуття.
10. Методика виховання музично-слухових уявлень.
11. Специфіка впливу музики на людину.
12. Музичне сприймання дітей як особлива сфера життєтворчості.
13. Метод художньо-педагогічного спілкування у формуванні музичного сприймання школярів.
14. Вплив індивідуальних відмінностей на результативність музичного розвитку дітей.
15. Сутність вокального слуху, його діагностика у школяра.
16. Співацькі можливості дітей у різні вікові періоди.
17. Концептуальні засади шкільних програм із музики.
18. Аналіз шкільних програм у контексті музичних знань.
19. Методи формування музичної грамотності молодших школярів.
20. Вплив специфіки музичного мистецтва на методику проведення шкільного уроку музики.
21. Розкриття залежності драматургії уроку від його змісту.
22. Ідея комплексного впливу мистецтв у педагогічній літературі.
23. Педагогічна концепція Д.Б.Кабалевського у контексті сучасного бачення проблем музичної освіти школярів.
24. Шляхи реалізації ідеї художньо-творчого розвитку молодших школярів.
25. Методологічні й методичні проблеми музичної освіти школярів.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).
- 2) **Методи стимулювання мотивації до навчально-пізнавальної діяльності:** забезпечення успіху в навчанні.

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Теорія музичної освіти»;
- ✓ екзаменаційні тестові питання з навчальної дисципліни «Теорія музичної освіти».

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
2. Олексюк О.М. Музична педагогіка : навч. посіб. / О.М. Олексюк. – К. : Київ.ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 248 с.
3. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
4. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч. – метод. Посібник | О. Я. Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640с.

Додаткова

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования / О.А. Абдуллина.– М. : Просвещение. – 1990. – 2-е изд. – 142с.
2. Арчажникова Л.Г. Методика музыкального воспитания: Уч. Пособие / Л.Г. Арчажникова. – М. : Изд-во. МГЗПИ, 1990. – Ч1. – 50 с.
3. Безбородова Л.А., Алиев Ю.Б. Методика преподавания музыки в общеобразовательных учреждениях: Уч. пособие для студентов муз. фак. Педвузов / Л.А. Безбородова, Ю.Б. Алиев. – М. : Академия, 2002. – 416 с.

4. Болгарський А.Г. Деякі аспекти формування художньо-творчих вмінь у майбутнього вчителя музики // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: Зб. наукових праць / ред. кол.: Н.В.Гузій (відп. ред.). – К.: УДПУ, 1997. – С. 290 – 293.
5. Бодалев А.А. Личность и общение / А.А. Богдалев. – М.: Педагогика, 1983. – 272 с.
6. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский. – М. – Педагогика, 1987.
7. Дмитриева Л.Г., Черноиваненко Н.М. Методика музыкального воспитания в школе: Уч. для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л.Г. Дмитриева, Н.М. Черноиваненко. – 3-е изд., стереотип. – М. : Академия, 2000. – 240с.
8. Дьяченко Н.Г. Теоретические основы воспитания и обучения в музыкальных учебных заведениях. – К.: Музична Україна, 1987. – 111с.
9. Инструментальная подготовка учителя музыки. Межвузовский сб. н. тр. / [Отв. ред В.И. Муцмахер]. – М.: МГПИ, 1986. – 184с.
10. Кодай З. Избранные статьи / З. Кодай. – М.: Сов. композитор, 1983. – 400 с.
11. Крюкова В.В. Музыкальная педагогика / В.В. Крюкова. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 288 с.
12. Маслоу А. Самоактуализация личности и образование / А. Маслоу. – К. – Д., 1994. – 49с.
13. Медушевский В. В. Онтологические основы интерпретации музыки / В.В. Медушевский // Интерпретация музыкального произведения в контексте культур. – М., 1994. – С. 3 – 10.
14. Методика воспитательной работы: Уч. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л.А. Байкова, Л.К. Гребенкина, О.В. Еремкина и др.; под ред. В.А. Сластенина. – М. : Академия, 2002. – 144 с.
15. Музыкальное образование в школе: Уч. пособие для студентов муз. фак. и отд. высш. и сред. учеб. заведений / Л.В. Школяр, В.А. Школяр, Е.Д. Критская и др.: под ред. Л.В. Школяр. – М. : Академия, 2001. – 232 с.
16. Настольная книга школьного учителя-музыканта. – М.: ВАЛДОС, 2000. – 336 с.
17. Олексюк О.М., Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: Навч. посіб. / О.Олексюк, М.Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264с.
18. Основы педагогического мастерства: Уч. пос. / Под ред. И.А. Зязюна. – К.: Просвещение, 1989. – 302с.
19. Орф К. Система детского музыкального воспитания / К. Орф. – М., 1971. – 238 с.
20. О.Отич. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання / О. Отич. – Полтава : Інтер Графіка, 2005. – 200 с.
21. Падалка Г.М. Музична педагогіка: Курс лекцій. / [за ред. В. Г. Бутенка]. – Херсон: ХДШ, 1995. – 104 с.

22. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Музика» 1-8 класи / Марченко Р., Ростовський О., Хлебнікова Л. – К.: Шкільний світ, 2001. – 237 с.

23. Психология музыкальной деятельности : теория и практика: Уч. пособие для студентов муз. фак. высш. пед. учеб. заведений / Д.К. Кирнавская, Н.И. Киященко, К.В. Тарасова и др.; под ред. Цыпина Г. М. – М. : Академия, 2003. – 368 с.

24. Ростовський О.Я. Музична педагогіка. Навчальні програми, методичні рекомендації та матеріали: Навч. посібник / О.Я. Ростовський. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М.Гоголя, 2008. – 191 с.

25. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям / В. А. Сухомлинский. – К. : Рад. школа, 1973. – 288 с.

26. Хрестоматия по методике музыкального воспитания в школе : Уч. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2119 «Музыка» / [Сост. О.Апраксина]. – М. : Просвещение, 1987. – 272 с.